

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, reklamációk és előfizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben
A NYÁCSIK SOMA UTÓDA CZÉG
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos áron vétetnek fel.

Iparkamaráink a népszerűség útján.

Kerületi kereskedelmi és iparkamaráink feladatainak egyik legfőbbikét a kereskedelmi és iparérdekek megóvása képezi.

Az iparkamarák azért jöttek létre, hogy azok mindazt folytonos figyelemmel kísérik, ami az iparra s annak fejlesztésére nézve fontossággal bír; feladata különösen és legkivált az, hogy az illető kerület figyelmére méltatva, tanítsa ki a kerület iparosait mindarra, ami az iparos érdekekre előnyös, vagy ezekre nézve káros hatású.

S elmondhatni, hogy az egyes iparkamarák feladataikat pontosan teljesítik.

A kereskedelmi és iparkamarák tekintélye ugy fönt, mint alatt, az utóbbi években, jelentékenyen emelkedett.

Emelkedett pedig kivált az által, hogy az ipari és kereskedelmi érdekeket előmozdító gyakorlati javaslatokat az illetékes helyeken kezdték figyelembe venni, s hogy a kamarák, mint szaktestületek véleménye, nem egy ügyben döntő befolyással bírt a kormány elhatározásaira.

S midőn felfelé a kamarák tekintélye szemlátomást nőtt, ugyanazon arányban növekedett az lefelé is.

Kereskedőink s iparosaink felvilágosítás céljából most már rendszerint a kamarákhoz fordulnak; s viszont a kamarák is most már gyakrabban keresik az alkalmat, hogy kereskedőink és iparosainkkal érintkezessenek.

Az iparkamarákra újabban egy nagyon fontos szerep vár. És pedig a gyakorlati iparoktatás terén.

Az országos ipartanács egyik közelebbi üléséből tudjuk, hogy e tárgyban a kereskedelemügyi miniszter nagy-

érdekű kijelentéseket tett, melyek szerint az összes kereskedelmi és iparkamarák felhivatnának, hogy jelöljék ki azokat a gyakorlati czélú ipariskolákat, melyeknek létesítése a kamarai kerület helyi viszonyai szempontjából legszükségesebbek. A kijelölendő ipariskolák közül egyet a kamara volna köteles létesíteni s a kormány támogatásával fentartani. Ily iskolák felett a felügyeletet első sorban a kamarák gyakorolnák.

Ha most e felügyeleti jogból kiindulva elképzeljük a következményeket, így egyebek között például csak azt, hogy a szakminiszter által adományozandó ösztöndíjak elnyerése körül és a külföldre küldéseknél mily befolyással fog birni, csak örvendenünk lehet a fölött, hogy iparkamaráink hatásköre ily jelentékeny mérvű gyarapodást nyer. Örvendenünk kell főleg azért, mert közvetlen tapasztalat alap-

TÁRCZA.

Ötthon.

— *Epámnak.* —

Ötthonomnak bús körében
Szomorkodunk csendesen,
A szép multat otthondval
Már hiába keresem . . .
Féltő könny toltul szemembe,
Mikor visszagondolok,
Ha leltem a kedves képek
Emlékén clandalog.

Tünde, szép volt ifjúságom,
Oh de gyorsan elhaladt,
Ki utamat egyengette,
Anyám, pihen föld alatt.
Az ifjúság varázsálmá
Tündérkertbe szállt velem,
Lenge karral, zsongó dallal
Csdbítgatott szüntelen.

Az életár nagyon hordn
Ragadta el lelkemet;
Elém tárta bűvös, bájos
Kerelben a képeket.

*Szivem, lelke kapott rajtuk,
Mig széfoszlott mind, a hány. . . .
Csak szememet kápráztatta
Sok, sok csalfa ldtomány.*

*Itthon csend van, néma gyász is,
A szemekben köny ragyog;
A szenvedők közé jöttem,
Oh itt bátran sirhatok
Borulj redm, öreg ember,
Egyforma a mi bajunk,
Nem szégyenlem, te se rösteld,
Ketten együtt sirhatunk.*

Kunhegyi Miklós.

Nem szeretem az őszt.

Irta: Horváth Elemér.

— A „Szarvas és Vidéke“ eredeti tárczája. —

Nem szeretem az őszt!

A hulló falevél zörgése, a bágyadt napfény, az az általános szomorúság, mely völgyön, hegyen, síkságon ül, nagyon, nagyon fájdalmas emlékeket idéz az emlékezetembe.

Ha a fecske elszállott, az én szívembe beköltözik a szomorúság. Az a szomorúság, amelynek neve nincs, csak valami néma, csöndes fájdalomban mutatkozik.

Felhő ül a homlokomra, sötét, komor felhő. Néha-néha átdereng ugyan rajta a napnak fénye, szívemnek egy-egy mosolya, de mégis csak sötét ott az alaphangulat — gyászos sötét.

Küzdök ellene, de hiába! Szeretnék vig lenni, poharak, csengő kacaj, vig muzsikaszó mellett tölteni el az életet, de hiába; a pohár cseppjei keserűk, a kacaj végig bántja a lelkeket s a muzsikaszó mellett mindig csak könnyezik.

De én mégse vágyódom a sirba. Bánt a gondolat, hogy ott még szenvedni sem lehet. Az én szívemnek élet kell, zajos, pezsgő élet, ahol a szenvedélyek harcza zúg, a szívek csatája.

Hisz' voltam én is boldog! Rövidke pillanat a létben, egy kis madárnak szárnya lebbenése volt csak ez a boldogság, de ennek a pillanatnak minden milliomodrésze fölért egy étellel.

Ismertem én is az üdvöt! Harcoltam keserves csatákat. Ellenségem, halálos ellenségem volt a boldogság, de egyszer én is diadalmaskodtam fölötte s fegyverszünetet kötöttünk.

A fegyverszünet perczeinek mindegyike fölért egy-egy paradicsommal. Én átengedtem magamat a szívemnek s boldog voltam.

De letelt a fegyverszünet s ellenségem ezalatt összeszedte minden erejét. Újra kezdődött a harc s az új csatákban elbuktam.

ján nyújtatván az ösztöndíj, feltehető, hogy csakis a jobb tanulók részese-
nének támogatásban s csakis a tanfo-
lyamok sikeres bevezését tanúsító leg-
kitünőbb tanulók küldetnének ki kül-
földre, hogy tanulmányaikat tökéletesbit-
ve, tapasztalataikat annak idején a hazai
ipar föllendülésének czélzata mellett
értékesítsék.

S midőn iparkamaráink egy-két
év alatt 40—50 ilyen új ipari szakis-
kola fölött gyakorolnák a felügyeleti
jogot, szinte elképzelhetlenné tartjuk
azt, hogy ez által működésükben is ne
hatványoztassék azon tetterő és nemes
ambitió, mely kamaráinkat eddigelé is
jellegezte.

Nem szabad felednünk azt sem,
hogy a millenniumi kiállítás sorsa el-
dőlt s hogy ezredéves ünnepünknek
legkimagaslóbb jelensége azon nagy-
szabású nemzeti kiállítás lesz, melynek
rendezési munkálatain, noha négy esz-
tendőnk van, de mégis folytonosan kell
dolgozunk, hogy méltóképpen mutat-
hassuk be a világnak összes gazdasági
és művelődési haladásunkat.

És e nagy munkában szintén je-
lentékeny szerep vár iparkamaráinkra.

Ezeknek lelkesítésétől, buzdításá-
tól függ nem csekély részben a kiállít-
ás sikere. De hogy sikerrel lelkesítsen
és buzdítson, arra szükséges, hogy az
eszközök elegendő mérvben álljanak
rendelkezésére.

Egy ilyen eszköz a népszerűség
is, mely, hogy most működési terük is
szélesebbé válik, csak fokozódhatik, s
éppen kapóra jön arra nézve, hogy a

millenniumi kiállítással szemben telje-
sitendő feladataikat könnyebben old-
hassák meg.

A népszerűséget felhasználva az
iparkamaráknak most már minden al-
kalmat meg kell ragadniok, hogy mű-
ködésük eredménydus legyen.

Nem tartjuk ma már elegendőnek
azt, hogy jelentéseit s üléseinek jegy-
zőkönyveit egyszerűen csak szétküldi.
Ezekből a kereskedő- és iparosvilág-
nak csak igen kis része vesz tudomást.

Fő az, hogy felhívásai s értesít-
vényei minél szélesebb mérvű elterje-
dést nyerjenek. El végből első sorban
az agitációt az illető kerületbeli vidéki
lapokban kell megindítani. S nem csak
az emporiális lapokban, de mindenütt
a kamara területén belül, a hol csak
számbavehető lap jelenik meg.

Kétséget nem szenved, hogy a
vidék specifikus iparosérdekeit az illető
vidék közlönye csak ismeri s így az
iparkamarák értesítéseit a vidéki orga-
num használhatja fel éppen olyan alak-
ban, aminőben azt felhasználni kívá-
natosnak és szükségesnek mutatkozik.

Ily értesítéseknek akár egész ter-
jedelmükben, akár kivonatilag, szívesen
helyet enged a vidéki sajtó, már csak
azért is, mert azon vidék iparos-érde-
keinek szolgálni kíván és óhajt.

S ha iparkamaráink itt is minden
vonalon megkezdik működésüket, biz-
tosíthatjuk, hogy az ösvények mind-
egyike csak a népszerűség útját fogja
egyengetni.

MEDOR.

valami a szívemnek, ha pajtásaim az édes
anyát emlegették.

Tudtam, hogy nekem nincs édes anyám
s hogy a nagy szeretetből, amivel engem el-
halmozott, nem maradt nekem meg egyéb,
mint egy kis virágos sírhant, meg egy szo-
morú fejfa.

Anyai szeretet nélkül nőttek föl, éppen
abban az időben, midőn a zsenge gyermeki
szívnek legnagyobb szüksége lett volna az
anyai szeretetre.

Hogy ne lett volna hát sötét a lelkem!
Míg a többi gyermekek a réten lab-
dázta, vagy a kis pataokban fogdosták a
viczkándozó halakat, addig én meghúzódtam
egy vén fa tövében s azon gondolkodtam,
hogy milyen is lehet az a mennyország, ahol
az édes anyám van.

Ősszel ért a szomorúság, de azt hit-
tem, hogy nem is látok több favaszt, hogy
az én lelkem örökre sötét, borongós marad,
hogy nem lesz több örööm e világon.

Pedig lett!

* * *

Nem szeretem az őszt!
Az ábrándos ifjúnak meghozta a tavasz
gyönyöreit. Észrevétlen, titkon lópozott va-
lami édes érzés a szívembe.

Szerettem!

Még elvonultabb, még szótlanabb let-
tem. Kerültem az embereket. Folyton a szem-
em előtt lebegett az ideálnak kedves gyer-
mekarca.

Regale-közirtokossági képviselet.

1891. október 9-én.

(Folytatás.)*

Az új külső vásártér rendezése tárgyá-
ban kiküldött bizottság jelentései közül ki-
emelendő azon értesítés, hogy a több holdnyi
területű vásártér, mely eddig nagyrészen
legelőnek használtatott, ezuttal is aképp hasz-
nosított a pénztár javára, mikint a vásári
időn kívül legeltetésül használtatott lón ki-
adva. Ezen különben helyes eljárás azonban
életbe léptethető nem volt, miután marha-
egészségügyi rendészeti szempontnál fogva,
beteg, sőt ragadó nyavalyában szenvedő
jószág megfertőztethetné e helyiséget, a ren-
őri szabályok szerint — tiltva van, s ható-
sággilag a legeltetés azonnal betiltatnék.
Ez okból a vállalkozóval kötött szerződés a
képviselet által meg nem erősített, s
így hatályon kívül helyeztetett. — Továbbá
jelentetett, hogy a vásártér körülárkoltatása
1174 folyó méter tesz ki, s némely kisebb
ásatással együtt (folyó méterje, u. m. 1 m.
széles és mély, alul 1/2 m. szélességű árok
— 14 krral számítva) 169 fnt 63 krba került.
A régi korlát átvitele s behelyezése, (14
kral méterjét számítva 307 folyó méter.) és
a beteg s hibás járlatu jószág számára kellő
rekeszek 5305. folyó méter felállítására
(méterjét 24 krral véve) 55 fnt 71 krba ke-
rült, a faanyag oda nem számítatván. Tu-
domásul szolgált s az összeg a kifizetésre
utalványoztatott.

Elnökileg jelentetett, hogy a nagyvá-
radi királyi Tábla — Darida Mihály volt
pénztárnok bf. ügyében, hova a gyulai kir.
Törvényszék által hozott első ítélet megföl-
lebbeztetett, — indokainál fogva helyben ha-
gyatott. Minthogy a képviselet régebb hatá-
rozataiban foglalt specialis indokok a másik
bírság által figyelembe nem vétettek, ez ok-
ból a harmadfoku bíróság ítéletét kéri ki, s
oda újból fölbebez.

A mangoluzi pötlékföldek birtokosai
érdekeiben, vallott ügyvédjük fenyegető meg-
keresvényt intézett az elnökhöz, mikint a
holt Körös partjait részökre szolgáltatassa ki.
— Minthogy a birtoklasi kérdés — a regale-
kárpótlás iránt folyó alapper miatt — ez
idő szerint még nem bolygatható, — külön-
ben is a partok a közirtokosság tulajdona-

*) Mult számunkban felfulmozott ezikkek
miatt elmaradván, pótlólag közöltetik.

Gyermek volt még, szép aranyhaju
gyermek. Ha láttam, folytonosan remegtem,
hogy elszáll, elrepül. Ilyennek képzeltem én
az angyalokat.

Eleinte csak titkon szerettem, majd
egy kétségbeesett percemben bevallottam
neki forró szerelmemet.

Rövid volt a válasz: „Igen!”

Vig lettem aztán, újra bohó gyermek,
örültem, végtelenül örültem az életnek.

Együtt bolyongtuk be az erdő, a he-
gyeket, együtt ábrándoztunk sokszor egész
napokon át s építettük a tündérországot,
amelyben csak egy érzelmét terveztünk: a
boldogságot.

Szép napok voltak, boldog napok!

De sokszor emlegettük, hogy a mi nagy
szerelmünk fölülül az emberi gyarlóságokon,
hogy nincs emberi hatalom, amely képes
lenne megakadályozni a mi egyesülésünket.

Nem ismertük gyermekszívvél az em-
boreket. Nem tudtuk, hogy ez az önző, léha
teremtés mindig a mások megrontására tör,
hogy szívébe van olva a gyűlölet, a harag,
hogy nyomában romlás, pusztulás terem,

A rózsá nyílása a mi szerelmes szí-
vünknek volt egy dobbanása s a csillagfény
rezgése a mi lelkünknek boldog remegése.

Oh, hogy áldtuk a sorsot, amely min-
ket együttvé hozott örök szerelemre, örök
boldogságra.

De elhervadtak a tavaszok, a nyár-
nak virágai s bágyadt napfényével, mint fé-
lelmetes kísértet, jött az ősz.

kint tetteleg használtván. — ez ügyben napirendre tért át.

A legutóbb eszközölt pénztárvizsgálati jelentés, minden rendben találtván, érven-detes tudomásul vétetett.

Az osztaléki hátralékok rendbeszedésére kiküldött bizottság jelentése — az idő előhaladottsága miatt — ajövő ülésre halasztatott.

Több kisebb érdekű házi ügyek elintézése után az ülés berekesztetett.

Szarvas városa múltjából.

VIII. Örökbevallás.

1846. nov. 16.

Mi, székhelyi Majláth György ország bír ája, szent István apostoli király jeles rendének nagy keresztese, csász. kir. valóságos belső titkos, ugyszintén magyar királyi helytartói tanácsos, Hont vármegye főispánja, s a hétszemélyes tábla közbirája, Emlékeztül adjuk: miképen jelen bizonyítvány költe helyén és idején vitézlő Horváth László táblabíró s hites ügyvéd, mint tekintetes és nagyságos gróf Bolza József, és tekintetes és nagyságos gróf Batthyány Lászlónak, Békés vármegye alispánja előtt, — tekintetes és nagyságos gróf Mitrowszky Vladimir aranykulcsosnak a magyar kir. udv. Cancellaria előtt. é. Mindszent-hó 24-én, — vitézlő Palini Inkey Józsefnek, ugy is, mint néh. hitvesétől, szül. nagyságos Batthyány Grabiela grófnőtől származott gyermekei természetes és törvényes gyámattyjoknak, — s tekintetes és nagyságos Batthyány Antonia grófnő, vitézlő Palini Inkey Zsigmond hitvesének, Somogy vármegye szolgabírája és esküdtje előtt f. év Mindszent hó 15-én vallott törvényes meghatalmazottja, mint bevalló előttünk személyesen megjelenvén, az alább-irt s honi nyelven szerkesztett örökbevallási szerződést meghitelesítés végett benyújtotta s azt — előtte történt felolvasás után élőszóval is megerősítette légyen, melynek tartalma következő: „Örökbevallási szerződés, melynek erejénél fogva sat. sat. (Következik egész terjedelmében épen ugy, mint a VII.

alatt, múlt számainkban a „megyei megintés és felszólítás“ cím alatt szórul szóra közölve volt.)*)

Alolirt esztendőben, napon és helyen Horváth László táblabíró és hites ügyvéd, mint gróf Bolza József és gróf Batthyány László uraknak Békés vármegye alispánja gróf Mitrowszky Vladimir urnak a főmélt. magy. udv. Cancellaria előtt folyó évi 8-ber hó 24-én —, Palini Inkey Józsefnek ugy is, mint időközben meghalálozott hitvesétől, Batthyány Grabiela grófnőtől született gyermekei term. és törv. gyámattyoknak, és szinte időközben férhezment Batthyány Antonia grófnő, Palini Inkey Zsigmond hitvesének Somogy megye szolgabírája és esküdtje előtt f. évi Mindszent-hó 15-én vallott törvényes meghatalmazottja előtt személyesen megjelenvén a fentirt s előtte felolvasott örökös szerződést, meghatalmazó nevében élő szóval is megerősítette s eképen hitelesítette. Kelt Pesten nov. hó 12-én 1846. évben. Majláth György mk. országbírája. —

Mihez képest nevezett örökmegváltási szerződésnek ekint történt meghitelesítéséről bevallott Szarvas mező város jogai biztosítására hiteles bírói pecsétünkkel megerősített jelen bizonyítványunkat kiadandónak tartottuk, a közigazság ugy hozván magával. Kelt Pesten SzentAndrás hó tizenhatodikán ezernyolczszáz negyven hatodikévben. — Majláth György mk. (orgb. P. H.) Udvardy Ferencz. mk. —

(Örökmegváltási szerződés Szarvas város részére) összegezve. —

(Folytatjuk.)

SZINÉSZET.

Szombat, október 10. Szirmai Imre bohózatát, a „Fenegegyerekek“-et adták zsufolt ház előtt. A közönségnek ily módon előlegezett bizalma láthatólag buzdította a játszókat s

*) Az ezen örökbevallási okmányban hivatolt meghatalmazások, az itteni reg. pénztárnál eredetben őriztetnek. A Cancellaria által kiadott okmányt maga, „Ferdinand“ király sajátkezűleg írta alá.

Közlő.

A szívem megremegett, ahogy az első sárga levél lehullott a fáról és sejtettem újra szomorú végzetem.

Hátha az ősz megint csak pusztulást, hervadást hoz?

Hiszen az a hulló falevél, az a hervadt rózsá jelképe az én szívemnek. Az egyik is, a másik is ki van téve az idők vi-szontagságainak s ha meglegyinti az ősz hideg szele, hervad mindakettő s a szomorú hervadásnak vége halál.

És ugy lett. A két szerető szív közé lopózott az emberi önérdék s ennek a szavára elhervadt a szívben minden, minden!

Őszi tájon újra szomorúan állok!

Hideg szellő legyinti meg sápadt arcomat s ez a hideg szellő végigborzongatja fáradt testemet.

A szomorú emlékek egész sora fölüljul emlékezetemben.

Ősz lesz tudom, akkor is, ha meghalok!

Budapesttől Prágáig.

— Utí karcolat, —

A „Szarvas és Vidéke“ eredeti tárcája.

(Vége)

Mi magyarok a csehekben igen kellemetesen csalódtunk. Mindenki, aki csak Prágában megfordult, a csehek barátságfalan-

ságáról regélt nekünk. Mi az ellenkezőt tapasztaltuk. De azt is meg kell vallani, hogy a szives vendéglátás azon eleganciájához: mely a magyar nemzet hagyományoszerű tulajdonsága, a csehek nem értenek. Nem is tudják elfelejteni azt a vendégszeretetet, melyben közülök mintegy 300-at a magyarok az 1885-iki országos kiállítás alkalmával rész-sítettek. Ezer forintba került a fővárosnak csak a csehek két napi kocsikáztatása. Mi Prágában az apostolok lovain jártunk-keltünk.

Prága az európai kontinens igen érdekes városa. Egyik részében — az új Prágában — a civilizáció nyilatkozik meg minden fázisában. A másik része — az ó Prága — a bizarr ősidőség, a keleti típus, a megerjedt szemét és piszok kellemetlen vegyü-léke. Önkénytelenül a közepén jártam a szűk utcáknak, mert olyan érzés vett erőt rajtam, mintha a düledezésnek induló épületek minden pillanatban a nyakamba akarnának szakadni.

Mégis elég bátorságom volt belépni egy ódon borbély-üzletbe, — de itt egy tatárfeju csehnek gyilkos tekintete ugy elvette a bátorságomat, hogy nem mértem őt megszólítani az általuk gyűlölt német nyelven, hanem a volapük tudományomhoz fordultam.

ez a buzgóság, de mindenekfelett magának a darabnak jókedvű és a meilett satirikus eszmetartalommal bíró bohóságai eredményeztek is meglehetősen sikert. A czifra fenegegyerekek szerepéből kivált a gigerli-induló, melybe Aranyosi csinosan fűtyült bele, meg a Schlesinger-kuplák (Mezei) tetszetek, a melyeket a közönség többször megismételtetett. Bárdy jól mozgott, kár hogy a gigerlis hangejtésből mindjárt ki-kizökökcent. Nyitray ügyesen játszotta Róka mizériáit s czuapsz kupléival is hatott. A nőszereplők közül a virágáruslányok (Hegyi J. és Markó) kedvesen énekelték és játszották kis szerepüket, valamint Nagyné is jól szájaskodott.

Vasárnap, október 11. két előadás volt, az egyik délután gyermekek és nép (?) számára, a másik — este. Délután Szigeti Józseftől a „Vén bahancsos és fia, a huszár“, este Tóth Edétől „A falu rossza“ került színre. Mindkettő népszínmű-irodalmunk kiváló terméke, méltó arra, hogy igazi műgonddal, meleg költészettel adassék, a hol tudvalevőleg a zóna fogalmának nincs mit keresnie. Ezért a délutáni előadásra egyáltalán nem reflectálunk; az esti is üres padok előtt játszódott. Az, hogy a karzat tömött-e vagy üres, oly darabban szemben, mint „A falu rossza“, nem jön tekintetbe, máskor sem igen, mit ajánlunk az igazgató szives figyelmébe. Adassék meg a „felséges“ népnek, a mi a népé, de a muzsának annál inkább, a mi a muzsáé. A „Falu rossza“ oly drámai alkotás, melyet vagy kitünően kell adni, vagy sehogy sem. Valamennyi szerep, mind más meg más jellemkep, ide gondos tanulmány kell s pl. Finum Rózsi lyrai elemektől hemzsegő szerepéhez épen nem elég a bokor-ugró szoknya, ha még ugy bokrosodik is. Jól esett mégis látnunk néhány sikerültebb alakítást: ilyen volt Ruzsá Boriskája, ki különösen szerelme bevallásakor emelkedet művészi színvonalra; Nyitray Gonosz Pistája, ki szerepének gazdag comicumát tel-marokkal kiaknázta; Dálnoki Feledije is jó bevált az utolsó felvonásban.

Hétfő, október 12. Murai Károly vigjátéka, a „Huszárszerelém“ került színre. Nincs

— Biribari cambio de raziro — mondam.

Az utolsó nemzetközi szó alkalmasnak látszott szándékom megértetésére. Csehem kifogástalanul végzé dolgát, de erősen fűrkésző apró szemeből kicsillámlott gondolata: hogy miféle náczió lehetek én!

Ezt nem tudod meg — gondolám magamban.

Midőn készen volt, egy „graczió“ szóval megköszönve fáradságát, távozni akartam. Ekkor hozzám fordul s meglepetésemre német nyelven szólít meg:

— Nicht war, spanisch?

— No, türkisch! — válaszolám én; de ebben a pillanatban iparkodtam tovább-lejteni s ki nem tenni magamat a conversálás egyéb veszélyeinek. Eszembe jutott a „Falu rosszából“ Gonosz Pista: „adtam egy bogarat a fejébe, egy darabig csak el motoszkál benne!“

Ritka város, melyben a múlt fénykorának annyi figyelemre méltó emléke volna felhalmozva, mint Prágában. Nem is pusztított itt a tatár és török — soha. Mi, magyarok, voltunk a csehek védbástyája mindig.

Mint minden szláv nép, a cseh is igen vallásos. Annyi ócska szobrot egy rakáson

benne valami mélységes psychologia, sem gordiusi módra esomósodó meseszövevény, se izgalmas rémalakok, se kacagtató karrikaturák, még a szereplők váltakozó megjelenése egy azon színhelyen sem kerülhetett sok fejlődésbe; de telidesteli van az egész darab a legszeretreméltóbb humorral, kedves boldonságokkal, csupa jóságos, gyöngéd szívű emberekkel, de igazi emberekkel, kiknek közepes erényeik közepes hibáikkal a legbarátságosabb egyetértésben töltik el lelkiüket, a kiket mind okvetlenül meg kell szeretnünk, mert a szeretet lelke lebeg egész életükön. Mindezek között a legszeretreméltóbb alak Anna, ez az eleven, dévaj, huszáros leányka, kinek láttára a szívünk csakhamar „be van véve” s a kinek bohóságait Ruzsai Etel sok bájjal játszotta el. Szintén kedvesen alakították meg Aranyosi és Nyitray a gyöngéd, gavalléros lelkületű Barkós-párt; nem különben rokonszenves vala tiszteletes Kenéz Mihály uram is, kinél különb paedagogust és lelki atyát sem „nem eye,” sem „nem pipála” szinpadunk, a miben „persze, hogy persze”, Dálnokinak is megvan az ő érdeme. Markó pityergő Sárkaja is jól sikerült, valamint az ő sentimentalis pendantját, a tökfilkó Pista kisasszonyt is sok természetességgel adta Szücs. De azt már nem értettük meg, hogy Hüppig Kázmér (Mezey) ur miféle dán etiquette alapján tartotta a cylinderét mindig a fején, holott más mindenki levett kalappal diskurált, a hogy az szobában illik.

Kedd, október 13. D'Ennery és Cormon francia színműve, „Egy katona története” próbálta megrikatni közönségünket, a mi a gyengébb lelkiükénél majdnem sikerült; a ki azonban kissé résen állt s leste a rémes dolgok belső valószínűségét t. i. a tettek és lelki állapotok alaki összefüggését, annak lehetetlen volt nem bosszankodnia azon a nyakatekert psychológián, azokon a vastag hazugságokon, melyek a jeles expositio dacára az egész darabot egy drámai absurdummá fejlesztik. Igazán sajnálni való az a fáradság, melyet e darab betanulására fordítottak, már t. i. a kik betanulták. Ilyen tanulmány-pazarlás volt Ruzsai Etel Adrienne, a legképtelenebb karakter, melyet francia romanticizmus kieszelt, egy leány, a ki tisztára elfe-

mint itt, még soha nem láttam. Templomaikban (van körülbelül 80 templom) máséskines van összegyűjtve. Igen érdekes a többi között az orosz templom. Építették a szláv benzések. II. József elvette tőlük s lett belőle kincstári katonamondur-raktár. Később a város 600 frt örök áron megvette a kincstártól.

Azóta az orosz hitűek bérlék évi 1500 frtért. Nem is rossz üzlet. Nyáron át a templom ajtóit zárva vannak, mert az orosz papok Karlsbadban hüssölnek. Egy almosképtű egyházi a mentor némi baksis reményében.

Prágának kimagasló pontja a szép és regényes fekvésű Hradzsín. Régi zaját csend váltá fel, mintha a dzsinek költöztek volna belé. A mi a bécsieknek: burg, a magyaroknak: Buda, az a cseheknek: Hradzsín. Síri fákkal övezett tekervényes uton jutottunk Hradzsín várába. A királyi palota előtt egy nyugalmazott félszemű pecsovics vállalkozott a cicerone-szerepre.

Először is az imposans dómot szemlélük meg, mely tele volt kíváncsi utazó nép-

lejtí az anyja meggyilkolása tényét, de egynehány szóból álló mondásra már jól megemlékszik, plane nem a megtörtént esemény, hanem egy álomkép alapján (!), aztán abban a biztos tudatban növekszik fel, hogy a kik nevelik, valóságos apja, anyja, de azért egy 12 esztendő gályarabban egy kis teketória után csakhamar apjára ismer stb. Igazán kár volt azt a szép alakítást ilyen szerepre vesztegetni! Reno János (Bárdy), az ártatlanul elítelt gályarab, egy-két jelenetben megindítóan kesergett, de megérdemelt volna még vagy 12 évet, hogy a lelke még jobban megtörjék, mert a ki úgy tud orditozni, azt még nem csigázta el eléggé a nyomor. Egyetlenegy alak engesztelt valamennyire e sok idéttlen rémség közepette, úgy hogy szinte föllélekzett az ember, ha élénk tünt, Sámborán exörmester ur az ő józüi bonhomijával és kedves impertinenskedéseivel, a mint azokat Nyitray az ő szokott természetes humorával interpretálta.

Szerda, október 14. A hét műsora kezd hadászati dráma-cyklussá növekedni s ez estén Lukács Sándornak ugynevezett korrajza, „A zsidó honvéd”, ejtegette kétségbe azon jámbor színházjárókat, kiket az igazgatókülönös ajánlgatására elfogott az a jó reménység, hogy görögtűz világítása mellett látják meg Budavára bevétele s ráadásul kapnak még kuplékat, tánczot, a mik tudvalevőleg mind nagyon összeférő elemek egy drámában így vásári alkalommal s csakugyan szerencsésen össze is gomolyodtak egy vásári charivarivá. Hazafias szellemben ugyan a tultengésig bővelkedik ez a darab, de komikus személyei szájában csaknem parodikus szint kap; a tragár kuplék meg épen botrányos disharmóniával vegyülnek bele s profanálják azt, a mit a művészetnek megszentelnie kellene. A mi komoly drámai elem volna benne, az epikai módra van tárgyalva, zavartan, homályosan és a mi fő — szörnyen unalmasan; a mi komikus, az közönséges torzítás s épen mert a drámai rész olyan silány, válik a műben a legértékesebbé, az egyetlen élvezhető elemmé Durst Iczig szerepében, melyet különben Mezey sikeresen játszott meg. De az a hallatlan rossz intonatio, mellyel Pintér a Lányi-féle szép Kosuth-nótát agyonütötte, kihozta flegmájából még a karnestor urat is, ki végre is kénytelen volt abba hagyni a zongorakiséretet megakarván kimélni a hallgatóságot a bántó disharmóniától.

Csütörtök, október 15. Bayard-Konti „A suhanex” című operetteje került színre.

pel. Itt láttuk egy előkelő társaságban a prágai herceg-érseket, gróf Schönbornt, állásához képest deli fiatal főpapot, ki a kőnigrázi csatában még mint hadnagy szolgált. Vezetőnknek azonban az ő kiváló személyisége nem nagyon látszott imponálni, mert tőle két lépésnyi távolságban — mint egy figyelemre méltó szobor előtt — megállott s kezével reá mutatva az érsekre, kedélyesen magyaráz nekünk: „Der ist hier Gr. Schönborn, Erzbischof von Prag.” Az érsek jó ízűen mosolygott, mi meg restelkedtünk.

Végig nézve Hradzsín nevezetességeit, gondolatainkban elmerülve haladtunk le azon a királyi uton, melyen minden lomb és fűszál ismerőse volt a tragikus halált szenvedett magyar királyfinak.

Elérkeztünk Prága nevezetes városához, megnézendők ennek legfőbb ékét, a híressé vált toronyórát. A monda szerint egy cseh órás alkotta a csodás szerkezetű órát. Midőn remekművével elkészült, a csehek megfosztották szeme fényétől, nehogy más nemzet is bírjon hasonló órával. E barbaris-

Annyi bizonyos, hogy a társulatnak jóformán csakis az újdonságokkal van némi szerencséje. Ismeretes darabokkal szemben mindig fokozottak a közönség igényei. Ezt az előadást is, ha összevetjük a tavalyival, ennél sokkalta gyengébbnek találjuk. Ennek a gyeage sikernek főoka a szegényes zenekiséret mellett természetesen az, hogy a társulat énekesek tekintetében nagyon fogyatékosan van szervezve. Ezért aztán a csoportos énekszámok, a karok összejátéka nem elégítette ki az igényeket, habár szívesen elismerjük, hogy Hegyi Janka most is csinosan énekelt, némely énekszámait meg is újráztatták, a komikusok is hatottak, noha pl. Bizotnak (Mezey) jelleme szerint a tábornoki palotában nem a confidenskedés, hanem az alázatosság komikumával kellett volna megpróbálkoznia.

Péntek, október 16. Megint zónaelőadás. „Lumpaciús vagabundus”, valóságos vásári komédia, mely sem a művészet, sem a kritika színvonalát nem ambicionálta.

Mefisztó.

MI UJSÁG?

— **Államsegély.** A szarvasi ág. ev. főgymnasium iskolatanácsa a nyár elején tudvalevőleg az iránt kereste meg a közoktatásügyi m. kir. miniszteriumot, hogy felállítandó állandó tornacsarnokának költségeihez a tanügyi kormány is járuljon. Ugy látszik a megkeresés már kedvező elintézetést nyert, mert — mint a „Nemzet” egyik múlt heti száma írja — Csáky gr., kultuszminiszter a felekezeti iskolák segélyezésére előirányzott összegből 2400 frtot szándékszik felosztani a szarvasi és verébázi ág. h. ev. gymnasium között. Ezzel az állandó tornacsarnok ügye jelentékeny lépést tett a megvalósulás felé.

— **Adomány.** — Özv. gróf Lamberg Fülöpné ő méltósága a Kondoroson létesítendő róm. kath. lelkészi állomás alapjára ezer forintot kegyeskedett adományozni.

— **Főigazgató.** A közoktatásügyi miniszter szarvasi főgymnasiumunkhoz a folyó tanévre is Békésy Gyula, debreczeni tanker. főigazgatót küldte ki a szokásos hivatalos látogatás czéljából.

— **Új iskola.** B.-Szt.-Andráson a gróf Pongrácz János apát-plebánosnak s a hitközségnek áldozatkészségéből emelt díszes, új iskolát folyó hó 11-én szentelte föl főtiszt Grócz Béla endródi esperes-plebános. A vasárnapi nagy mise után a templomból körmenet vonult az új iskolához, hol a fölszentelési szertartást nevezett esperes Görgényi

mus után, arra kérte hóhérait, engedjék meg, hogy az órán valamit megigazítson, mert különben elromlik. Ekkor kihúzott az óra szerkezetéből egy kis szegőt — mire az óra megállott. Hosszu idő múlva ezután akadt egy drezdai órás, ki felismerve az óra titkát, ismét megindította.

Az óra szerkezete abban áll, hogy midőn az egész órát üti, fejhajtások mellett körülsétál a 12 apostol s a legutolsó közülök trombitál. Ez ezelőtt 50 évvel lehetett csodálásra méltó alkotás, de az órákésztés mai technikája sokkal különb remekműveket produkál.

A legjelentéktelenebb dolognak is, melyhez a mondaszerűség érdekessége fűződik, minden időben akad csodálója, így a prágai városnézetén is a nap minden órájában sokan láthatók, kik a cseh apostolok megjelenése után leselkednek.

Végtére a mi távozásunk órája is utótt azzal a benyomással jöttünk el, hogy sok dolgot lehet a cseheknél tanulságosan megfigyelni, de egyet különösen — mire legnagyobb szükségünk van — azt a nemzeti tömörülést, mely a cseheket számot tevő, erős nemzeté olvasztotta.

Peregrin.

Jenő endródi és Brösztel Lajos szt-andrási káplánok segédlete mellett végezte. Ennek befejezése után tartalomdús, szép beszédet intézett a hívekhez az iskolák igazi hivatását a ker. nevelést emelve ki. Végül köszönését fejezte ki a hitközség búzgó lelki pásztorának, az iskolaszéknek, valamint az egész hitközségnek a tan- és nevelésügy javára hozott ezen áldozatukért. Ez iskola létesítése a három ezer forintot meghaladja. Erdemes a főlemlítésre miszerint mélt. és főtiszt. gróf Pongrácz János apát-plebános ezen iskola létesítésére ötszáz forintot adott. Ha tekintetbe vesszük, hogy a nemes szívi gróf már egy iskolát saját költségén állított fel s azt kellően berendezte, ezen kívül több a hívek erkölcsi s anyagi érdekét előmozdító intézményt saját erejéből létesített, továbbá a hozzá forduló szegénysorsú híveit folytonosan jelentékeny segélyben részesíti. — Szt.-András benne igazi jöltevőjét, szerető atyját tisztelheti.

— **A szarvasi árvatári** sikkasztás ügyében a miniszter által ujjlag elrendelt pótvizsgálatot Hoffmann Mihály és dr. Hajnal István, a közigazgatási bizottság kiküldött tagjai f. hó 5-én kezdték és azóta állandóan folytatják. A vizsgálat minden legkisebb részletre kiterjedő alapossággal folyik és ezért még huzamos időre fog kiterjedni.

— **Iskolai ösztöndíj.** Gyula város tanácsa f. hó 7-én tartott ülésében, a gróf Wenckheim Frigyes, volt országgyűlési képviselő által tett 5000 firtos tőke-alapítvány 250 forintos évi kamatjával Misley Kálmánnak, a szarvasi ág. ev. főgymnasium jeles növendékének szavazta meg. Az ösztöndíjra Misleyvel együtt csak is ketten pályáztak.

— **Mindenszentek és a munkaszünet.** Mindenszentek napja az idén vasárnapra esik. A kereskedelmi miniszter ennek folytán e napra vonatkozólag kivételes intézkedéseket tett, a melyek természetesen az egész országra kiterjednek. Megengedik ezen intézkedések, hogy a sirok díszítésére szolgáló cikkek nov. elsején előállíthatók és a temető környékén elárúsíthatók lehessenek; sőt a temető környékén élelmi és üdítő cikkeket is szabad árusítani. Azon üzletek, melyek sarkoszorukat, sirlámpákat s egyáltalában a Mindenszentek napján divó kegyelet által fogyasztott cikkeket tartanak, e napon szintén nyitva lehetnek; más cikkeket azonban elárúsítani nem szabad.

— **A szarvasi kaszinó** f. hó 14-én tartotta választmányi gyűlését, melyen kaszinói tagokká választották: *Valentinyi Jenő, Grosz Albert, Lupkovics János és Hasenföld Ábris.*

— **A fillér-estélyek** intézménye ma üli egyéves jubileumát. A tavalyi őszi vásárban gesztenyézés közben főzte ki azt egy szép aszszony; egy jó ledvü kisasszony és egy ambiciós fiatal ember; kiknek meg van az a tiszteletreméltó közös szokásuk, hogy roppantul szeretnek — rendezni. A kötölkéket tavaly jól megrendezték. Reméljük, hogy az idén folyt. köv.

— **Kis gyermekek összeírása.** Gróf Csáky Albin közoktatásügyi miniszter rendeletet küldött minden megyéhez, hogy a kisdédvási törvény értelmében írják össze minden községben azokat a gyermekeket, kik szeptember elsejéig 3—5 évesek voltak. Az összeírásnál igyekezzenek meggyőződést szerezni arról, vajjon a gyermek otthon vagy bárhol állandóan kellő gondozásban és felügyeletben részesül-e? Külön összeírandók azok, kik ilyen gondozásban nem részesülnek,

tehát kisdédvóba járásra kötelezve s a kik számára a kisdédvót fel kell állítani.

— **Közgyűlés.** A szarvasi ág. ev. tanítók takarékmagtára f. hó 16. tartotta közgyűlését *Benka Gyula* elnökleite alatt. Főbb tárgyai voltak a számvetőknek, *Molnár János*nak jelentése a pénztár 1890—91. évi állapotáról, továbbá a 8 segélyezendő özvegy évi segélyének megállapítása, ez évre 140 frtban.

— **Égő vonat.** A szarvas-mezőtúri vonat f. hó 14-én d. u. Mezőtúrról Szarvas felé közeledvén, egyik vagon kereke Bánfalva körül tüzet fogott. Azonban sikerült azt azonnal eloltani, s nagyobb veszedelem nélkül mintegy 1 és fél órai késéssel érkezett meg vonatunk az itteni pályaudvarra.

— **Hirtelen halál.** Endrőd község másodjegyzőjének, *Harsányi Dániel*nek köztisztviselőben álló nejét, — ki egy veszedelmes műtét következtében f. hó 14-én hirtelen elhunyt, — nagy részvét mellett temették el f. hó 16-án.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon nemesszívü emberbarátoknak, kik férjem, *Petrovics Márton*, hirtelen halála alkalmával oly készséggel siettek nagylelkü adományaik által mostoha anyagi helyzetemen segíteni, a magam és árva gyermekeim nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Szarvas, 1891. okt. 16. *Özv. Petrovics Mártonné.*

— **Tanítóválasztás.** — A szentandrási róm. kath. új iskolához tizenöt pályázó közül *Kiss Ferencz* hidaskürti tanító lett megválasztva. Az új tanító állomását már el is foglalta.

— **Őszi vásár.** A szarvasi őszi vásár ma, és holnap (okt. 18., 19.) fog megtartatni — ez egyszer kivételesen nem térdig érő sár, hanem fulasztó portengerben.

— **Országos kiállítás 1895-ben.** A millennium megünneplésére 1895-ben Budapesten országos nemzeti kiállítás lesz, a mit a minisztertanács e hó 5-én tartott ülésén határozott el. A kiállítás a külföldi produktumok kizárásával fel fogja ölelni Magyarország valamennyi közgazdasági ágazatát.

— **Vörheny.** Mezőberényből arról tudósítanak bennünket, hogy ott utóbbi időben vörheny miatt nagy a gyermekhalandóság.

— **Kik olvassák a „Szarvas és Vidékét”?** Lapunkat legutóbbi közlésünk óta következő előfizetők rendelték meg: *Medveczky Istvánné (Nagy-Kőrös), Pilez Mihály (Budapest), Rohoska István (Szarvas), Czajzlinger László (B.-Szt.-András).*

— **Vétkes gondatlanság.** *András György*, tanyai cseléd 1 és fél éves fiúgyermekét felügyelet nélkül hagyta a múlt héten a háznál. A felügyelet nélkül maradt gyermeknek véletlenül nagy konyhakés került kezébe, mellyel halálos szurást ejtett magán, s a hazatérő szülők gyermeküket vérében találták, s lehetetlen volt az életnek megmenteni.

— **Veres kakas.** A kondorosi csáki *Geiszt Gyula*-féle uradalom nagy majorjában vasárnap virradóra tűz keletkezett, mely egy 16 öles istállót elhamvasztott. Az istállóban nem volt egrébb 20 darab vesszős boronánál, ezek természetesen odaégték. A tűz kitörésekor nagy volt a riadalom, mert tekintettel a nagy szárazságra, ha szeles idő van, óriási veszedelem történhetik. A tűz keletkezését szándékos gytjtogatásnak tulajdonítják, mert egyébként megmagyarázhatlan. Az épület biztosítva volt. *Rákóczy* gépész ügyes intézkedésének sikerült a lokalizálás.

— **Az idők jele.** A munkásmozgalmak által megzavart vidéken kezdnek garázdálkodni a munka és kenyér nélkül maradt emberek. A bánfalvi úton egy parasztasszonyt, ki a hetivásárra ment a közeli majorból, megtámadták, egy fához kötözték, pénzét (5 frtot) elvették s ott hagyták. Kellemetlen helyzetéből jó későn szabadította meg valami arra menő utas. — *Bóka József*, szarvasi esziamdiának 7 pár esziamája volt letéve

Kurticson sógoránál, *Rohoska Sámuel*nál. A szegény legények betörték *Rohoskához*, a 7 pár csizmát elvitték s a Székács-majorban párját forintjával eladták. — A Székács-majorban egy béresének elveszett 20 frtja, a csendőrök, kiknél már a csizmalopás is be volt jelentve, sorra vallatták a majorbeli cselédséget, de a 20 frtnak csak nem akadt gazdája s már eredménytelennek látszott a kutatás. Ekkor egy hetvenkedő bérest erősebben kezdték vallatni s kisült, hogy a lábán levő csizma az ellopottakból való s hogy az elrablott 7 pár csizmát mind a Székács-major cselédei vették meg s hogy az az ember, ki a csizmát a majorban eladta, annál a béresnél volt éjjeli szálláson s több, mint valószínű, hogy ő vitte el a 20 frtot is. — A tetteseket kutatják.

— **A „Csanádmegyei Történelmi s Régészeti Társulat”** folyó év okt. 15-én délelőtt 10 órakor Makón a megyeház nagytermében felolvasással egybekötött közgyűlést tartott. Tárgysorozat: I. Felolvasások: 1. Elnöki megnyitó. *Lonovics József*től. 2. „Közállapotok Csanádvármegyében a török uralom után.” *Dr. Szentkláray Jenő*től. 3. „Adatok Nagylak multjához.” *Szeberényi Andor*tól. 4. „Néhány adat Csanádmegye 18-ik századbéli történetéhez.” *Czinkotszky Márton*tól. II. Közgyűlés: 1. Titkár évi jelentése. *Czinkotszky Márton*. 2. Pénztárnok jelentése. *Balku Gyula*. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Muzemőr jelentése. *Farkas János*. 5. Folyó ügyek. 6. Elnöki zárászó.

— **Hi harangozzék hát?** Az öcsödiekkel történt, mikor harangot rendelni Pesten járt a falu tanácsa. Találkoznak egy úri földijükkel „Jó napot adjon isten!” „Adjon Isten nagy jó uram.” „Hát mi jóban járnak kigyelmetek?” „Hát csak ide megyünk a Pozdech utódáho. Hallottuk, hogy a szarvasiaknak is fi csináta a harangot, hát hogy a miénk se legyen silányabb, ott akarjuk mögröndöni” . . . Oda érnek a haranggyárba. Az öreg *Thury János* fogadja őket. Kikérdi bajokat, előadják. — Milyen legyen a harang? Milyen legyen, azt nem tudjuk, de legalább egy fél kilóval több legyen a szarvasinál. „S aztán miért?” kéri a gyáros. „Eddig ők harangoztak nekünk, de már ezután mi akarunk harangozni. Szarvasnak.” A harang elkészült s hirdetni fogja az öcsödiek belátását hosszú időkon át.

— **Anyos Pál**, ismert recitátor, a múlt héten Öcsödön sikerült szavalati estélyt tartott a „Népkör”-ben.

— **A csók különböző hatása.** Egy angol turista a következőkben foglalja össze erre vonatkozó tapasztalatait: Ha egy nantucketi szilaj ifju csókot akar rabolni, a flatul leány így szól: „Vitorlazz el, különben viharral tépem szét a fővitorládat!” A bostoni leányok meg se muikkannak, míg meg nem csókolták őket, ekkor azonban felháborodnak és komoly arcczal mondják: „Ugy gondolom, szégyelli magát!” — Ha Alabamában a fiatal ember csókot lop a leánytól, ez így felel: „Azt hiszem, hogy most rajtam a sor!” és úgy üti pofon, hogy még egy hét mulva is cseng a füle. — Még valamit a csókról. A csók olyan thema, melyet a szerelmeseket nem is említve, költők, írók és művészek véghetetlen változatokban tárgyaltak már s kimerítettek minden irányban úgy, hogy azt hinné az ember, miszerint újabb szempontból már nem is lehetett fel-fogni. És mégis az erkölcsök és isteni félelem hazájában, a sentimentális Németországban egy férfiak- és nőkből álló társaság a csókról beszélgetvén asztal fölött, élénk eszmecserebe bonyolódott a fölött, mennyi csókot lehet bizonyos idő alatt valakivel

váltani. Ez édes érzelmekcserélés hő tisztelői a legmagasabb számokban fejezték ki képességüket s egy fiatal hivatalnok 200 márkában fogadott, hogy ő jegyesével nyolcz óra alatt képes 10,000 csókot váltani. Jegyese a szende Gretchen, ki szintén ott ült az asztalnál, mint illik elpirult, de késznek nyilatkozott a fogadásra. Erős ellenőrzéssel megindult aztán a csókolózás. Az első órában 2000 csókot váltott a pár, a másodikban már csak a felényt, míg a harmadikban 750-nél nem tudták többre viinni s itt meg is kellett állapodniok. Siralmas állapotban volt mind a kettő. A férfi fájdalmas ajkgörcsöket kapott, mely hetekig tartott, a nő heves idegrángatást, mi életveszélyes ideglázzá fajult. Azért jó lesz takarékosabban bánni a csókkal mindazoknak, kik leveleikben, üzeneteikben csak úgy dobálóznak a csókok ezrével, milliójával! A sok itt is megárt!

— **Felakasztotta magát.** Egy Leslyán nevű 78 éves öreg ember f. hó 14-én, amiatti elkeseredésében, hogy nála árverés lesz, felakasztotta magát.

— **Szélhűdés érte** f. hó 11-ikén este 10 órakor Petrovics Márton, jóra való munkás iparost, és pedig oly végzetesen, hogy annak következtében rögtön kimúlt, hagyván maga után özvegyet és 6 kiskorú árvát. Jöszivű emberek nyújtottak a szegény elárvult családnak pillanatnyi segélyt.

Fekete fehér és színes selyemszővegek, egy színben vagy mintázottan, méterét 60 krtól 15 frt 65 krig (mintegy 240 különféle minőség és 2000 különféle szín és mintában) öltözék vagy végszámra portó és vámmentesen szétküld **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) gyári raktára **Zürichben.** Minták azonnal küldetnek. Levelekre 10 kros levéljegy teendő.

IRODALOM.

A protestáns árvaházi képes naptár az 1892-ik szökö évre Kenessey Béla theol. akad. tanár és prot. árvaházi választmányi tag szerkesztésében a legközelebbi napokban hagyta el a sajtót. A naptárnak a szokásos naptári részen kívül csaknem egészen vallás-erkölcsi tartalma van s célja a magyar népben legelső sorban vallás-erkölcsi érzéseket táplálni, más felől az egyháziasságot emelni. E célnak megfelelőleg a naptári rész után „Tudakozzátok az írásokat!” czimnel az év minden napjára kiválogatott alkalmi bibliai versek vannak összegyűjtve s hozzájuk rövid, néhány mondatból álló elmélkedések; azután vallásos költemények Szabolcska Mihálytól, F. Varga Lajostól, Hetey Gábortól, Petrovics Somától, Grätz Mórától és Szabó Gézától; elbeszélések Könyves Tóth Kálmántól, Hörk Józseftől és Szüts Sándortól. Bachát Dániel sikerült arckép kíséretében Sárkány Sámuel, ág. hitv. ev. püspök életrajzát közli; maga a szerkesztő dr. Kovácsy Sándor min. osztálytanácsosát és az árva-egylet alelnökét, míg Kövendy Dénes két testvérpárát: Soós Gáborát és Soós Juliát, kik százezer fírt meghaladó alapítványokat tettek a prot. egyházra. Szöts Farkas theol. tanár a lefolyt év főbb egyházi eseményeit ismerteti. Révész Kálmán, pápai tanár az 1791-iki budai zsinatokról ír s kitűnő arcképek mutatják be az ezen zsinat kiválóbb embereit, kiknek arcképei az országos képtárból szereztettek be. Csiky Lajos tanár a debreczeni egyház jótékony-

sági intézeteit írja le; illusztrációul a debreczeni ispotály-templom szolgálat. Ugyancsak a szerkesztő ismerteti a budapesti Bethesdát kép kíséretében és az Orsz. prot. árvaházi 30 éves történetét, valamint ő magyarázza a szép bibliai illusztrációt is, a mint Jézus megvendégl 5000 embert. Kovácsy Béla, a kassai gazdasági iskola tanára, a gazdaembereknek ad jó tanácsokat egészen új gyakorlati irányban s több kisebb történeti adoma zárja be a naptár irodalmi részét. Protestáns egyházi tiszti névtár s a Magyar és Horvátországi vásárok teljes jegyzéke egészíti azt ki. Előkelőbb népies modor jellemzi a cikkeket, a diszes külső kiállítás teszik tetszetőssé a jóhírű naptárt, mely már XVIII. évfolyamában lett kedves olvasmánya a protest. közönségnek. Ára 30 kr. A Hornyánszky czég kiadása a prot. árvaház javára. Megrendeléseket a városunk prot. körében is általán kedvelt és népszerű naptárra készségesen elfogad és közvetít lapunk kiadóhivatala is.

„**Kossuth Lajos kéme**“ cím alatt Székely Aladár, mint e mű kiadója, egy új regény első 4 füzetét küldte meg nekünk. Csak futólag olvasva is át e lapokat, úgy találjuk, hogy e regény még, várakozásnál is érdekesebb, lebilincselőbb. Rendkívül érdekesek és megbecsülhetetlen értékűek benne a nagy számban előforduló oly részletek, melyek még mai napig a nyilvánosság elé nem került adatokat világítanak meg, mely adatok **Kossuth Lajos női kémének** naplójából vétetvén, szakavatott, páratlanul ügyes feldolgozást nyertek **Szathmáry Jenő**, az ismert tollú író által. Oly titkok tárulnak fel előttünk, regényes előadás fényében, melyek csakis oly beavatott egyéntől származhattak, ki azokat a dicső napok tüzeiben és az események árjában gyűjtötte. Ez a regény nem muló becsü olvasmány, — maradandó emléke lesz ez minden magyar embernek, ki mindazt, a mi Kossuth Lajosra vonatkozik, ugyis szent evangélium gyanánt fogadja. Az egyes füzetek ára csak 10 krajczár és minden könyvkereskedőnél, valamint könyvügynöknél kaphatók. Figyelmeztetjük olvasóinkat arra is, hogy csak a jelen, **Szathmáry Jenő** által írt regényt vegyék és olvassák, mert a „**Kossuth Lajos kéme**“ című, Székely Aladár által kiadott regény, a nagy számúított kéme által vezetett napló alapján készült, — **ilyen napló pedig csak egy volt az egész világon.**

CSARNOK.

KOSSUTH LAJOS LEVELEI.

II.

1840. december 19-ről.

(Czimirat: Pest. Boczkó Dániel táblabíró urnak (Czeplédnek) Orosházára.)

Kedves bátyám! Azon meleg baráti részvét, melyet régóta, de leginkább az inség s nyomoruság napjaiban, midőn mások az üldözöttnek hátat szeretnek fordítani, magam s családom iránt Kegyedtől tapasztalni szerencsém volt, kötelességemmé teszi Kegyedet tudósítani, miképen életem nagy változatnak megyen elibe, minthogy ez év utolsó, vagy a Meszlényi Teréz, kezével boldoggá teendő, s jövőnek első napjaiban, szeretett jegyese-

én éldelleni fogom ama legtisztább örömeiket, melyeket csak nyujthat életünk, a házi családi élet szelid, általam minden másnál szentebbnek, gyöngédebbnek tartott örömeit. **Egyébb magános vágyaim** ép oly szerények, a minő erősek azok, miket mint polgár és hazafi keblemben hordozok. Ama magános szerény vágyak mindössze addig terjednek, bár ne volnék kénytelen élelmi gondokkal küzdeni. Megvallom, nem minden aggodalom nélküli nézek a jövőndőbe, amennyiben úgy látom, nem igen akar szünni még jó barátaim körében is azon félelem, hogy peres dolgaikat, ha reám biznák, csak azért, mert reám biznák, el kellene veszíteniök. Már nyolcz hónapja, hogy szabad vagyok, s még alig akadt valaki, a ki magát ez aggodalom túltenni merészli vala, pedig nem önzésből s haszonvágyból mondom, az aggodalom egészen alaptalan, sőt ha valamit csakugyan gondolni kellene, inkább úgy áll a dolog, miszerint nehogy az mondassék, hogy nevem miatt kapnak ügyfeleim kedvezőtlen ítéletet, inkább több figyelem fordítatik ügyeimre, csak azért mert én védem.

Csupán ez az egy tekintet van, a mi házi életem kilátásait némileg felhősíti, mert fáj tudni, miként kérkedés nélkül legyen mondva, az ügyvédi pályán tehetnék annyit, mint akárki más, szorgalom és akarat is van bennem annyi, mint más akárkiben, s munkám még sincsen vagy csak olyan van, a mely költséget okoz inkább, hogy sem jövedelmezne. — Így kellekven értékem egyik kütfejét a mázik után fölapasztani, munkajövedelmem pedig szót is alig érdemelvén, most miután házi életem változása is tetemes költséggel jár, ne nehezteljen édes bátyám, ha bizodalmasan megkérem, méltóztassék azon néhány száz forintba nézve: melylyel a tehetetlen fogolynak egyik testvéri kötelességében segedelmiül lenni barátilag szives volt: még egy kis ideig türelemmel lenni. — Kegyed elég gyöngéd volt mind- eddig nem sürgetni a visszafizetést, de engem ép azért kétszeresen bánt, hogy maiglan nem fizethettem.

Kívánjon egyébiránt baráti részvéttel szerencsét a lépéshez, melyet teendő vagyok, s tartson meg engem s családomat továbbra is nagybölcsü barátságában, szívesen fogadván a nagybecsülés, szeretet és barátság őszinte kifejezését a mellyel változhatlanul vagyok

tisztelő barátja

Kossuth Lajos. m. k.

KÖZGAZDASÁG.

— **Gazdasági tudósítás.** B.-Csabáról írják lapunknak. Időjárásunk néhány éve teljesen megváltozott, mert az őszelő annyira száraz, hogy minden földmunkát megnehezít. Itt volna már a vetés ideje, de oly száraz a talaj, hogy az ekét be nem veszi; az ugarokat lehetne talán vetni, ámde ki merné a vetést az ily száraz és rögzös talajba megkísérteni, hiszen a mult évben is az volt a buzavetések legfőbb baja, hogy egyenetlenül és későn kelt ki, sőt sok helyen a kikelt vetés eső hián elszáradt. — A jókor vetett repczék élnek, s csodálatos, hogy daczára a nagy szárazságnak és kánikulai hőségnek, sem a bolha, sem a hernyó nem bántotta, holott más években ily időjárás mellett bi-

zonyosan mindkettő vetekedve pusztítja. Ha még hamarjában jó esőt kapnak, kiállják a telet. — A kukoriczatörés általában be van fejezve s a termés kielégítő, helyenként — a hol a későbbi pászta esők elvonultak, — reményen felül jó. — Ára csövesen mm. 2 frt 30—50. kr. — A szüret is véget ért, s a hol a filoxera és jégverés megkímélte, a termés közép. A must ára hallatlan magas, mert az itteni kerti mustért 14—18 frtot is fizetnek hektoliterenkint. — A cukorrépa, mely itt kísérletkép a mezőhegyesi vagy a hatvani cukorgyárak részére termeltetett, jól sikerült, s kis holdankint 120—150 mm. termést adott. Cukortartalma még nincs megállapítva, de azt hiszem, hogy a száraz és meleg szeptember ezt is kedvezőleg emelte. — A gabonakereskedésben a hangulat nyomott, mint mindig, így Szt.-Mihálynap táján. — Az állategészségügy kielégítő. Napszám 80 krtól 1 frt.

SZARVASI PIACZ.

Hivatalosan jegyzett piaczi árak

1891. október 16-ról.

Búza mm. 9-40—9-50	Marhahús klgr.	—48
Arpa 5-40	Juhhús	—40
Zab 5-40	Sertéshús	—46
Kukoricza 6-50	Szalonna	—57
	Zsir liter	—58
Napszám:		
2 lovas 2.50	Nő ellátással	—40
Férfi ellátással —.70	" ellátás nélkül	—50
" ellát. nélkül. —.80		

Vasúti menetrend.

Érvényes 1891. június 1-től kezdve

5901. sz. 5911. v. 5913. v.	
SZARVAS indul: 9-34 d. e. 10-50 d. e. 1-46 d. u.	MEZŐ-TUR érke: 10-20 " 11-40 " 2-32 "
5902. sz. 5912. v. 5914. v.	
MEZO-TUR indul: 5-10 d. u. 12-36 d. u. 3-20 d. u.	SZARVAS érke: 5-56 " 1-22 " 4-06 d. u.

*) Egyelőre nem közlekedik.

401. gy. 403. sz. 405. sz. 421. v.	
ARAD ind: 8-24 d. e. 11-18 d. e. 9-05 este	OSABA érke: 9-24 " 12-50 " 10-50 "
MEZŐ-TUR érke: 10-33 " 2-42 " 12-49 "	" ind: 9-29 " 1-15 d. u. 11-05 d. u.
SZOLNOK érke: 11-19 " 3-56 " 2-06 " 9-06 d. e.	ind: 11-27 " 4-15 " 2-21 "
BUDAPEST érke: 1-25 d. u. 7-20 este	5-50 reg. —
402. gy. 404. sz. 406. sz. 422. v.	
BUDAPEST ind: 1-50 d. u. 8-15 d. e. 9-50 este	SZOLNOK érke: 3-48 " 11-04 " 12-53 d. u.
" ind: 3-57 " 11-14 " 1-05 " 5-40 d. u.	MEZŐ-TUR érke: 4-12 " 12-17 d. u. 2-06 " 7-46 este
" ind: 4-43 " 12-24 " 2-00 " —	OSABA érke: 5-46 " 1-48 " 3-33 " —
" ind: 5-52 " 2-13 " 3-53 " —	ARAD érke: 6-52 este 3-45 " 5-24 reg. —

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
VARGA JÓZSEF.

Árverési hirdetmény.

Alkírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti kir. koresk. s váltó törvényszék 1891. évi 24753. számú végzése következtében Dr. Márkus Adolf ügyvéd által képviselt Galitzenstein H. bpesti czég javára Sápsszky János ellen 103 frt 26 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 756 frtra becsült gyorsajtó, be-ük és papírból álló ingóságok nyilvános

árverésen eladatnak. Mely árverésnek a szarvasi kir. járásbíróóság 2534/891 számú végzése folytán 103 frt 26 kr. tőkekövetelés, ennek 1891. évi Mártius hó 10-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 31 frt 05 krtban biróilag már megállapított költségek erejéig szarvason alp. lakásánál a szarvasi tak. helyiségéb. leendő eszközzésére **1891. évi október hó 23-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Szarvason, 1891. évi Okt. 8-án.

TERRAY LÁSZLÓ,

kir. járásbíróási végrehajtó.

25118. gyulai magy. kir. pénzügyi igazgatóság.

Árverési hirdetés.

A gyulai kir. pénzügyigazgatóság által közhírré tétetik, miszerint a Békés megye orosházi járásban fekvő Csorvás község területén a bor- és hús-, valamint a cukor- és sörfogyasztás után fizetendő fogyasztási adó iránti beszedési jog, az 1892 évi január hó 1-ső napjától 1892 évi december hó végeig terjedő időre, esetleg a felmondás fenntartásával az 1893 és 1894 évekre is. nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik.

Az árverés a m. kir. pénzügyi igazgatóság által. 1891 évi október hó 29, 30 és 31 napján mindig délelőtti 9 órakor fog megtartatni.

A kikiáltási ár az 1892 évi január hó 1-ső napjától 1894 évi december hó végeig terjedő időre évenként: a boradó fejében 711 frt 45 kr. a húsadó fejében: 282 frt 46 kr. a cukoradó fejében 558 frt 54 kr. a söradó fejében 225 frt 60 kr. összesen 1778 frt 06 krtban határozatnak meg.

Részletes bérleti feltételek a pénzügyigazgatóságoknál és pénzügyőri biztosságoknál a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők, s azok az árverés alkalmával előzőleg fel fognak olvastatni.

Gyulán, 1891. évi október hó 6-n.

A magyar kir. pénzügyigazgatóság.

23610. sz. B.-Gyulai pénzügyigazgatóság 891. I.

Árverési hirdetés.

A gyulai kir. pénzügyigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Békésmegye szarvasi járásban fekvő Ocsöd község területén:

- a) a szesz italoknak kimérése és kismértékben való elárúsítása után fizetendő italmérési adó beszedési joga, vagy esetleg
- b) a kizárólagos italmérési jogosultság s ezzel együtt az italmérési jövedékről szóló törvény végrehajtása iránt 1889. évi 33450. p. n. minisztr. sz. alatt kiadott utasítás 131. §-ának V. pontja szerinti korlátok között gyakorolható kismértékben való elárúsítás után járó italmérési adó beszedési joga, mindkét esetben az 1892. évi január hó 1-ső napjától kezdve 1892. évi december hó 31 ig terjedő időre feltétlen hatálya az a) alatti jog 1893. és 1894. évekre is a

kölcsönös felmondás fenntartásával, esetleg mind a három évről feltétlen hatállyal a kölcsönös felmondás fenntartása nélkül, nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik.

Az árverés az alólírott kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1891. évi október hó 21-ik napján d. e. 9 órakor, a második árverés október 22-én d. e. 9 órakor és a harmadik árverés október hó 23-án d. e. 9 órakor tartatik meg.

Bérleti kívánók vegyék a következőket tudomásul.

1. Ajánlatot lehet tenni akár az a) alatt, akár a b) alatt jelzett bérletre, akár mindkettőre nézve külön-külön, határozottan kijelentetik azonban, hogy valamint az a) alatti esetben a kimérés és a kismértékben való elárúsítás után járó italmérési adó beszedésének joga elválaszthatlan egységes bérleti tárgyat képez, s ehhez képest például a b) alatti esetben a kizárólagos italmérési jogosultságot az e mellett gyakorolható korlátolt kismértékben való elárúsítás után járó italmérési adó beszedési joga nélkül, vagy megfordítva, bérbe venni nem lehet.

2. A kikiáltási ár az a) alatti esetben 5177 frt 33 kr., a b) alatti esetben 5500 frtban van megállapítva.

5. Írásbeli ajánlatok szintén elfogadhatnak, melyek azonban a 3-ik pontban meghatározott bánatpenzzel ellátandók. Az ilyen ajánlatokban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó, s nem engedtetik meg, hogy azok tartalma oly záradékot is magában foglaljon, mely a jelen hirdetmény és a többi részletes bérleti feltételekbe ütközik.

Az írásbeli ajánlatok 1891. évi október hó 20-ik napján d. e. 9 óráig lepecsételve a pénzügyigazgatóság főnökének adandók át, illetve posta útján oly időben küldendők meg, hogy azok a mondott határidőig kézbesítve lehessenek.

10. A részletes bérleti feltételek a pénzügyigazgatóságnál és a pénzügyőri biztosságoknál a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők, s azok az árverés alkalmával előzőleg fel fognak olvastatni.

B.-Gyulán, 1891. szeptember 21.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a n. érd. közönségnek tudomására adni, hogy **vas-üzletünkkel** kapcsolatban **kőszén** nagybani elárúsítással is foglalkozunk.

Raktáron tartjuk a legjobb minőségű salgótarjáni, továbbá porosz tömör és dió-szenet, a legjutányosabb árak mellett számítva és kívánatra házhoz szállítva.

Midőn a fenti vállalatunkat az igen tisztelt vevőink tudomására hozni szerencsénk van, egyidejűleg kérjük szükségleteit általunk fedezni, melynek pontos kiviteléről előre is biztosítjuk.

Raktáron tartunk továbbá **Kalán-féle szabályozó vaskályhákat** nagy választékban, **lemez- és beépítő tűzhelyeket**, a melyeket igen olcsó árban árúsítunk el.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérjük

teljes tisztelettel

3.-3 **ifj. PÓL TESTVÉREK.**

Eladó

Egy — a szarvasi kaszinó tulajdonát képező **13 öles**

PLÉH-CSATORNA.

Venni szándékozók forduljanak a kaszinó gondnokához, tek.

Somogyi Elek úrhoz.

Lakás-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

ÜZLETEMMEL

őzv. **Berger Gyuláné** házából **Deutsch-féle** házba, **Silberstein F.** mellé költözködtem; hol ezentul is a n. é. közönség igényeit legpontosabban kielégíteni legfőbb törekvésem leend.

A n. é. közönség becses látogatásáért esedezve

vagyok tisztelettel

SCHLESINGER ÁDÁM

2—3

órás.

FAELADÁS.

Biharmegye Fekete Győrös határában lévő erdőben

1000 öl fiatal hasított cserfa

szabad kézből eladó.

Értekezhetni helyben **Benka Gyula** főgymn, igazgató urnál vagy

Fekete Bátor u. p. Talpas

Gosztonyi Ferencz,

tulajdonossal.

3—3

Lakás- és üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém értesíteni, hogy lakásomat

és

ÜZLETEMET,

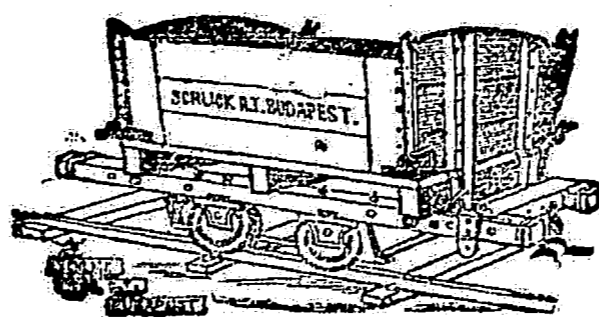
a volt **Kuczky-féle** ház utcájába, saroktól második, **Láda-féle** házba tettem át.

Szarvas, 1891. Szept. 1.

tisztelettel

Krecsmárik Endre.

3—3.

**SZÁLLITHATÓ MEZEI VASUTAKAT**

gazdasági, erdészeti és ipari czélokra legjobb kivitelben jutányos áron továbbá:

Schlick-féle Mélyítő-

és

EGYETEMES ACZÉL-EKÉKET

(SACK-rendszer)

jelentékenyen leszállított áron mellett szállít a

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvény-társaság
BUDAPESTEN.

8—10

Emlékezzünk kedves halottainkra!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy raktáramat

Mindenszentek napjára

mint a múlt évben, úgy az idén is felszereltem igen izléses kiállítású

SIRKOSZORÚKKAL.

Különösen ajánlhatom az általán kedvelt bádoglevelű koszorukat porcellán virágokkal, úgy szintén koszorukat természetes, szárított és művirágokkal.

Megrendeléseket pontosan, — csomagolást nem számítva eszközöl

Nyácsik Soma utóda
B.-Szarvason.

1—3

S tegyünk sírjokra diszes koszorut!